

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 20.05.2024 § 209

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 20.05.2024

§ 209

Valtuustoaloite: Tekoälyn käyttö kaupungin toiminnassa KV

4118/00.01.01.03/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Tietohallintojohtaja Marko Monni, p. 050 5594055

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Valtuutettu Marko Lindqvist, Lahden kokoomuksen valtuustoryhmä ja muut allekirjoittajat, 4.9.2023:

”Valtuustoaloite tekoälyn käytöstä kaupungin toiminnassa

Tehdään Lahdesta tekoälyn hyödyntämisen kärkikaupunki!

Tekoäly on yksi nopeimmin kehittyvistä teknologioista maailmassa. Se on jo nyt mukana monissa eri elämänaloilla ja sen käyttö tulee kasvamaan yhä nopeammin tulevaisuudessa.

Lahti on innovatiivinen kaupunki, joka haluaa olla tekoälyn hyödyntämisen kärkikastissa. Tekoälyllä on potentiaalia parantaa merkittävästi kaupungin toimintaa monin eri tavoin.

Tekoälyä voidaan hyödyntää muun muassa seuraavissa kaupungin toiminna:

- Kaupungin johtamisessa ja päätöksenteossa:

Tekoälyä voidaan analysoida suuria määriä tietoja nopeasti ja tehokkaasti. Sitä voidaan käyttää päätöksenteon tueksi esimerkiksi data-analyysin, ennusteiden ja simulaatioiden avulla. Tämä voi auttaa kaupungin johtoa tekemään parempia perusteltuja päätöksiä, jotka edistävät kaupungin tavoitteita. Esimerkiksi liikenteen sujuvuuden parantamisessa tai kaupungin budjetin hallinnassa tekoäly voi tarjota arvokasta tietoa ja ennusteita.

- Kaupungin palvelujen tuottamisessa:

Tekoälyä voidaan käyttää parantamaan kaupungin palvelujen tuottavuutta ja tehokkuutta monin tavoin. Esimerkiksi tekoälyä voidaan käyttää asiakaspalvelun automatisointiin, prosessien tehostamiseen ja resurssien optimointiin. Chatbotit ja virtuaaliavustajat voivat auttaa asukkaita löytämään tarvitsemiaan tietoja kaupungin verkkosivuilta tai vastata heidän kysymyksiinsä. Lisäksi tekoäly voi auttaa kaupunkia tarjoamaan räätälöityjä palveluita asukkailleen, kuten personoituja terveys- ja opetuspalveluita

- Kaupungin infrastruktuurin ja ympäristön hallinnassa:

Tekoälyä voidaan käyttää kaupungin infrastruktuurin ja ympäristön hallinnan parantamiseen. Esimerkiksi tekoälyä voidaan käyttää liikennejärjestelmien ohjaamiseen, ympäristön seuraamiseen ja riskien hallintaan.

Kaupunginvaltuuston tulee asettaa tekoälyn kehittämiselle ja käytölle tavoitteet.

Sellaisia voi olla esimerkiksi:

- Tekoälyä hyödynnetään kaupungin johtamisessa ja päätöksenteossa tehokkaasti ja eettisesti.
- Tekoäly parantaa kaupungin palvelujen tuottavuutta ja tehokkuutta.
- Tekoälyä käytetään kaupungin infrastruktuurin ja ympäristön hallinnan parantamiseen.

Kaupunginvaltuuston tulee asettaa tekoälyn kehittämiselle ja käytölle toimenpiteet.

Sellaisia voi olla esimerkiksi:

- Kaupunginvaltuusto asettaa tekoälyn kehittämiselle ja käytölle tavoitteet ja periaatteet.
- Kaupunginhallitus laatii tekoälyn kehittämisen ja käytön strategian.
- Kaupunki järjestää tekoälyn kehittämiseen ja käyttöön liittyvää koulutusta ja tiedonvaihtoa.

Uskomme, että tekoälyllä on merkittävä potentiaali parantaa Lahden kaupungin toimintaa ja asukkaiden elämää. On tärkeää huolehtia, että tekoälyn käytön kehittäminen ja käyttöönotto kaupungin toiminnoissa on vastuullisesti, eettisesti ja tietosuojallisesti kestävä.

Tietosuojalainsäädäntöä on noudatettava tarkasti ja avoimuus tekoälyn käytössä on tärkeää, jotta kaupunkilaisten luottamus säilyy.

Kaupungin tulee sitoutua edistämään avointa keskustelua tekoälyn käytöstä ja sen vaikutuksista kaupungin toimintaan. Kaupunkilaiset ja erisidosryhmät tulee ottaa mukaan keskusteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon tekoälyn käytöstä.

Yhdessä voimme tehdä Lahdesta entistä älykkäämmän ja paremman kaupungin kaikille asukkaille.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuutettu Marko Lindqvist on jättänyt valtuustoaloitteen tekoälyn hyödyntämisestä kaupungin toiminnassa. Valtuustoaloitteessa mainitaan tekoälyn hyödyntämisen kohteeksi kaupungin johtaminen ja päätöksenteko, kaupungin palvelujen tuottaminen sekä infrastruktuurin ja ympäristön hallinta. Lisäksi aloitteessa kehoitetaan kaupunginvaltuustoa asettamaan tekoälyn kehittämiselle ja käytölle tavoitteet ja toimenpiteet.

Tekoäly on noussut viimeisen kahden vuoden aikana tietotekniikan hyödyntämisessä keskeiseen rooliin. Kaikki suuret IT-toimijat lisäävät tekoälyominaisuuksia tuotteisiinsa.

Tekoäly kasvattaa tuottavuutta. Microsoftin tekemän tutkimuksen mukaan (lokakuu 2023) käyttäjät kokivat tekoälyn kasvattavan tuottavuutta

sähköpostin käsittelyssä, rutiinitehtävien hoidossa, tarvittavan tiedon löytämisessä sekä asiakirjojen ensimmäisen version luonnissa.

Kaupunki on jo muutaman vuoden käyttänyt tekoälyäavusteisia järjestelmiä palveluiden tuotannossa. Ensimmäinen tekoälyä hyödyntävä sovellus on vuonna 2021 käyttöön otettu palautejärjestelmän analytiikan tekoälylaajennos. Palautejärjestelmässä tekoäly käy annetut vastaukset läpi ja ehdottaa palautteen antajalle jo palautetta kirjoittaessa ratkaisua asiaan. Uudemmassa, kielimalliin perustuvasta tekoälytoteutuksesta toimii esimerkkinä kehitysvaiheessa oleva lukiokoulutuksen virtuaaliopastaja, jonka avulla pyritään eri oppiaineissa tukemaan opiskelijoiden oppimista.

Vuoden 2024 aikana käynnistetään kolme pilottihanketta tekoälyn mahdollisuuksien selvittämiseksi.

- 1) Chatbotti Lahtisen korvaaminen tekoälypohjaisella toteutuksella
- 2) Kaupungin tietovaraston analysointi ja raporttien koostaminen tekoälyavusteisesti
- 3) Kaupungin M365-ympäristön indeksoinnin käynnistäminen tekoälyn käyttöönottamiseksi

Tekoälyn mahdollisuudet ovat kuitenkin vielä täysimääräisesti käyttämättä. Oletettavasti tekoäly integroituu tulevaisuudessa käytössä oleviin tietojärjestelmiin, joten kehittämisen kaarella ollaan tässä suhteessa vielä alkuvaiheessa. Integrointi on toteutettu useisiin tällä hetkellä käytössä oleviin perusohjelmistoihin, joten jokainen kaupungin tietoteknisiä työvälineitä käyttävä käyttää tekoälytoiminnallisuuksia jo nyt.

Ennen tekoälyn laajamittaista käyttöönottoa perustoiminnassa on luotava periaatteet ja tavoitteet sekä selvittää tekniset valmiudet tekoälyn hyödyntämiselle:

1. Ensimmäinen versio tekoälyn käytön eettisistä ohjeista on julkaistu syksyllä 2023 kaupungin intranetissä.
2. Ensimmäiset yleiset koulutukset ja perehdytystilaisuudet on pidetty syksyn 2023 aikana kaupungin henkilöstölle.
3. Tekniset valmiudet koskien kaupungin toimintaympäristöä on alustavasti selvitetty

Tavoitteiden osalta lähdetään liikkeelle tunnistamalla tekoälyn hyödyntämiskohteet ja toteuttamalla tunnistetut pilottihankkeet. Pilotit toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Tekoälyn soveltamiskohteita haetaan aktiivisesti myös nykyisten verkostojen kautta. Keskeisimpänä verkostona toimii Kuntaliiton organisoima suurten kaupunkien tietohallintojen ja Valtiovarainministeriön Julkisen hallinnon ICT - yksikön välinen verkosto.

Tekoäly laajentaa käytettävää tietoteknistä ympäristöä. ICT-ympäristön laajentaminen edellyttää riskianalyysin tekemistä siten, että mahdolliset riskit on tunnistettu ja niihin on otettu kantaa. Tämän hetkisen näkemyksen mukaan keskeiset riskit liittyvät tietoturvaan ja -suojaan, datan sijaintiin ja luotettavuuteen sekä eettisiin näkökohtiin.

Tekoälyn vastuullinen ja tietoturvallinen käyttöönotto aiheuttaa väistämättä kustannuksia. Kustannuksia muodostavat ennen muuta tarvittavat lisenssit, käyttäjien koulutus ja käytön laajentuessa koskemaan tietojärjestelmiä integraatioiden toteutus ja valvonta.

Ennen laajempaa käyttöönottoa kaupunki

1. Laatii laajan riskianalyysin tekoälyn vaikutuksista vuoden 2024 loppuun mennessä
2. Täydentää tekoälyn käytön eettistä ohjeistusta syksyllä 2024

3. Kouluttaa säännöllisesti kaupungin henkilökuntaa sekä teknisesti että eettisesti tekoälyn käyttöön
4. Varautuu taloudellisesti tekoälyn käyttöönottoon liittyviin kustannuksiin tulevina vuosina
5. Pilotoi tekoälyä hallitusti eri kohteissa vuoden 2024 aikana

Näillä toimilla voimme tehdä Lahdesta entistä älykkäämmän ja paremman kaupungin kaikille asukkaille.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -